

15. O „Stjepanuši“ fra Stipana Jajčanina. (Nast. Vjesnik 32.)

16. Prilozi za povijest hrv. crkvene drame. (Nast. Vjesnik 33.)

Sav je književni rad dra. Fanceva ozbiljan i solidan. Obilna naučna sprema, iscrpno istraživanje, valjana metoda, jasno prikazivanje, smisao za ukusnu formu — obilježuje njegov književni rad. Nastavi li u započetom smjeru — a da će to učiniti, možemo pouzdano očekivati — imat će historija književnosti i jezika hrvatskoga od njegova rada velike koristi. A kao tako ozbiljan i solidan naučnjak može uvelike poslužiti i akademiji. Stoga predlažem, da se izabere za člana dopisnika u razredu historičko-filologičkom.

U Zagrebu, 8. marta 1925.

Dr. A. Musić

Dr. Lubor Niederle

rodio se u Klatovu (v Klatovech) u Češkoj 20. rujna 1865. Otac mu Henrik († 1875) bio je profesor klasične filologije, te je uz drugo napisao grčku gramatiku. Gimnaziju i sveučilište izučio se u Pragu, gdje je 1889. položio doktorat filozofije. U naukovanju je isprva na nj utjecao prof. Tyrš, pa se pod njegovim vodstvom dao na studij klasične arheologije. Ali po smrti Tyršovoj stao se njega doimati prof. Masaryk, te je zavolio studij antropologije i primitivnih kultura uopće.

Kako u ono vrijeme na sveučilištu u Pragu nije bilo zasebnoga stručnjaka, koji bi se bavio tom znanošću, pošao je Niederle nakon svršenih nauka u München, da se dalje u tom predmetu usavrši. Tu je u ljetnom semestru 1889. poglavito slušao antropološka i arheološka predavanja Ivana Ranka. Odanle je otišao u Paris, gdje je u zimi god. 1889.—1890. radio u laboratoriju antropološke škole pod ravnanjem L. Manouvriera. Od daljih naučnih putovanja bilo je osobito za nj zamašno boravljenje u Rusiji, jer je iza toga sav svoj rad i studij koncentrovao na starožitnosti i etnologiju Slavena.

Smirivši se nakon toga u domovini dao se s najvećim marom na teoretično i praktično izučavanje slavenske arheologije i etnologije. Osobito je za praktično proučavanje etnologije poradio oko toga, da se što prije u Pragu osnuje češki etnografski muzej. Baš njegovim neutrudljivim nastojanjem otvoren bi napokon taj muzej god. 1896. u palači grofa Silva-Tarouëca na Přikopima. On sam upravljao je njim sve do god. 1898., kad je postao izvanrednim profesorom arheologije i etnologije na sveučilištu u Pragu. God. 1904. postao je redovnim profesorom tih predmeta, pa tu službu izvršuje sve do danas u svojoj šezdesetoj godini.

Otkad je Niederle god. 1898. postao sveučilišnim profesorom, posvetio se isključivo naučnomu književnom radu i profesorskomu djelovanju. God. 1902. počelo je štampom izlaziti njegovo kapitalno djelo „Slovanske starožitnosti“, od kojega je svijetlo ugledalo već desetak svezaka, a još nije posve dovršeno. Djelo se ovo dijeli na dva odjela, na historički i kulturni, a svaki odio opet na tri ili četiri dijela od jednoga ili dva sveska. Za nas Hrvate i ostale južne Slavene najzamašniji je drugi dio historičkoga odjela s napisom „Původ a počátky Slovanů jižních“ u dva sveska, koji su izašli u Pragu 1906. i 1910. i u kojima je potanko prikazano porijeklo i prvi počeci južnih Slavena.

Nije ovdje red da se potanje bavim remek-djelom slavenske historiografije, a naročito onom partijom, koja radi o južnim Slavenima, jer znam, da nema nikoga među nama, koji ga ne bi poznao, te više puta u nj zagledao i njime se koristio. Za čudo samo, da se iza god. 1910. nije nitko našao, da autora tako znamenitoga djela o najstarijoj povijesti južnih Slavena predloži za člana Jugoslavenske akademije.

Drugo je zamašno djelo Niederleovo, u kojem ima posebnih partija o Slovencima, Hrvatima i Srbima, kao i o Bugarima, njegova etnografija Slavena, izašla 1908. u ruskom jeziku kao prva knjiga Jagićeve ruske enciklopedije filologije slavenske, a u isto doba i u češkom jeziku kao zasebno djelo. Rusko izdanje ima napis: „Obozrénije sovremennago Slavjanstva“ (Petrograd 1909.), a češko izdanje „Slovanský Svět“ (v Praze 1909.). Koliko vrijedi ta knjiga, pokazuje najbolje to, što ju je poznati francuski slavista Louis Leger preveo na francuski jezik.

Obilati, savjesni i uspješni rad Niderleov na polju slavenske starije historije priznat je u čitavom svijetu, te su ga zato brojna učena društva i akademije izabrale za svoga člana. I Kraljevska srpska akademija u Beogradu izabrala ga je svojim članom, kao i književno društvo bugarsko u Sofiji.

Predlažem stoga, da se za slavensku znanost tako zaslužni učenjak dr. Lubor Niederle izabere članom dopisnikom Jugoslavenske akademije.

U Zagrebu, 25. marta 1925.

Dr. Vj. Klaić